

KÜÇÜK MENDERES.

T İ R E H A L K E V İ

YIL : 2

SAYI : 10

29 Birincikânn

1941

İçindekiler

Türk milleti	Rıduan Nafiz Edgüer
Edebiyat gecesi	Rüştü Ülken
Tire hakkında yazılanlar	Ulvi Yelken
Erzincan için «şiiir»	Z. Hanhan
Abdüllâtif ibni Melek	Faik Şişik
(Kamalı) dan «şiiir»	N. N. Edgüer
Yeni ve Edebiyat	Muammer Dülger
Karanfile dair maniler	N. N. Edgüer
Fiat ve Devlet müdahalesi	Ekrem Özelmas
Bir Yemen hikâyesi	Z. Hanhan

Küçük

Menderes

TİREDE
HALKEVİNDE BİR TOPLANTI
Ve Kaymakam Rüştü Ülken'in nutku [*]

Arkadaşlar
Tire Halkevi kış çalışmalarına başlamak üzere, bir edebiyat gecesi programı hazırlamış ve bu akşam bizleri burada, bu temiz ve sıcak çatı altında toplamış bulunuyor.

Bilirsiniz ki: Halkevi yurd sevgisini mukaddes bir heyecan halinde duyanlar için toplanma ve çalışma yeridir.

C. Halk partisi büyük Türk devrimini yürütürken ve Türk yurduna bir yığın yeni kıymetler getirirken onları yaymak, derinleştirmek, bütün yurtdaşların benliğine sindirmek için gereken

Türk Milleti

Rıdvan Nafiz Edgüer

Biz şimdi üzerinde yaşadığımız topraklara, Asyanın ortasındaki yüksek ve geniş yaylalardan geldik. Karlı başları bulutlara değen ulu dağları aştık; fırtınalarla tipilerle boğuştuk. Kuş uçmaz, kervan geçmez engin çöllerde atlarımızı rüzgâr gibi uçurttuk. Geçit vermeyen azgın nehirleri göğüslerimizle yarıdık. Güçlerine yiğitliklerine güvenen milletleri kargılarımızla dağıttık insan iradesine meydan okuyan kaleleri yıldırımlarımızla dümdüz ettik. milletlerin taptıkları altın

(Devamı ikinci sahifede)

vasıtaları da düşünmüş ve bu maksatla Halkevlerini meydana getirmiştir.

Yeni rejimimizin başta gelen yeni kıymetlerinden biri olan halkçılık; her alanda politikada, idarede, edebiyatta, sanat ve teknikte, bütün kültür müesseselerinde kendini gösterebilir ve göstermelidir.

Bu öyle bir güneştir ki, doğmadığı yerde ancak ölüm karanlığı vardır.

Edebiyatımızın hâlâ milletler arası bir değere yükselmemiş olmasının sebebini (devamı ikinci sahifede)

(*) On altıncı sayfaya

Türk milleti

(Üst tarafı birinci sahifede)

taçları yumruklarımızla ezdik. Ok, kılıç işlemeyen çelik zırhları tırnaklarımızla parçaladık. Hiç bir kuvvet önümüzü kesmedi; canlı cansız hiç bir şey bize engel olmadı. "Yol verin," dedik, yol verdiler. "Eğilin!," dedik, eğildiler. Doğudan batıya her ülkede bizim adımız söylendi, bizim destanımız okundu; zaferden zafere koşan mağrur ordular, oklarımızın vızıltısını işitmeden, kılıçlarımızın parıltısını görmeden dağıldılar. Zalimler önümüzde dize geldiler, ve mazlumlar sancağımızın gölgesinde hürriyeti buldular. Biz, insanlara acizlerini duyuran, tarihin akışını değiştiren bir kuvvettik; feyezani asırlar süren bir nehirdik, aydınlığı ve sıcaklığı üç kıtanın ufuklarına yayılan bir alevdik.

* *

Yüreklerimizde aslanların cesareti ve kollarımızda devlerin gücü var. Başlarımız kara ve yaman günlerimizde bile, yaylalarımızı çerçeveleyen dağların göklere değen tepeleri gibi dimdik kaldı. Dört yanımızı karanlıklar sardığı, üzerimize her bucaktan yırtıcı düşman pençeleri uzandığı zamanlar bile gözlerimizi kıpımadık ve yüreklerimiz titremedi. Bize bütün dünya (Yılmaz fatihler), (Lekesiz kahramanlar) diyor. Fakat O kadar mı? Biz yalnız harp meydanlarının pervasız şahinleri miyiz? Biz yalnız gönüllere korku salan, ateş ve demir sağnaklarını göğüsleriyle karşılayan gözleri pek, sinirleri kuvvetli ölüm erleri miyiz?

Hayır! . Çin sınırlarından Akdeniz kıyılarına, Afrika içlerine kadar tuğlarımızın dalgalandığı her yerde kendi damgalarımızı taşıyan medeniyet eserleri; olgun bir zekâ-

Halkevinde bir toplantı

(1 inci sahifenin devamı)

ben onun henüz tam manasiyle halkçı olmayışında buluyorum. Onun için; evimizin bu akşamki programı, muhteva itibariyle gerçekten isabetli ve manalı bir buluşun ifadesidir, kanaatindeyim.

Bu düşüncelerle ve geleceğe ait çok tatlı ümitlerle toplantımızı açarken derin bir zevk ve heyecan duymaktayım...

Müsaadenizle, program mucibince, sözü arkadaşımız Nahit Edgüere bırakıyorum.

15/11/941

(Tire Halkevi
Edebiyat gecesi)

nın, ince bir zevkin mahsulü olan abideler bıraktık. Türkistanda, İranda, Hindiatanda, Anadolu da bizden kalan eserleri görenler anlarlar ki Türkler olmasaydı Şarkın medeniyet tarihinde mühim bir boşluk meydana gelirdi. Türk her zam n için şarkın yalnız efendisi değil, yol göstericisidir.

Bugün de o, kalbinin ateşi ile yaktığı meşaleyi karanlıklar içinde uyuyan şark memleketlerinin ufuklarında gezdiriyor ve her zamanki gür sesi ile (Uyanınız!) diye haykırıyor. Beyinlerini hurafelerin, batil itikatların afyonu ile uyuşmuş milletler, esir ve mazlum insanlar bu meşalenin diriltici aydınlığı altında gözlerini açıyor; hayata, medeniyete davet eden sese kulak veriyorlar.

Onları uyandırdık ve kendilerine kurtuluş ve saadet yollarını gösterdik. Biz yüzünde hiçbir şey yapmamış olsaydık bile insanlığın, yalnız bu son hizmetimiz için bize ebediyen minnettar kalması lâzımgelirdi.

Bıdvan Nafiz Edgür

TİRE HAKKINDA Muhtelif eserlerde görülen yazılar

III

ULVİ YELKEN

Evliya Çelebiye göre Tire:

Ve nice kurşunlu imaretler mescitler vardır ve gayet binayı mevzuu musanna minareler var. Cümle kırk dört minarei âlileri vardır ve cümle yetmiş dört reaşlı binayı azımdır ve bu şehri Tirenin cami ve mesacidi ve mahallât-ları ve çarşı pazarı ve hanedanları gayri imaretleri velhasıl Manisa şehrinde çoktur ve büyüktür amma Mağnısada Selâtinî seleflerin ikişer minareli camii azimleri ve imaretleri gayet çoktur ve gayet mamur ve âbâdan ziyk şehri azımdır. Zira Âli Osmanın darülmülküdür. Ve bu Tire şehri dahi Âli Selçukıyanın ve Âli Sarhanıyanın tahtı kadimleridir. Matekaddem zarbhanesinde akçe meşkûr (mezkûk) olup "Şultan Ahmet bin Mehmet han azze nasruhu duribe Tire," deyu sikkesinde tahrir olunurdu. Hakire "gör-mek müyessser olmuştur. Nermi halis ve sîmi hâlis dera-

him rayici var idi ve bu Tire şehrinde cümle otuz adet medrese vardır. Ekseriya

cum eda olunan cavamilerde birer medrese mukarrerdir. Evvelâ Medresei Hacı Efendi ve Medresei Muslihüddin efendi ve

"Erzincan için "

Ziya Hanhan

Gökler, çığlık çığlık ölüm havası,
Dağlar, duman duman kar fırtınası,
Bir kurt, uzun uzun uludu durdu.

Rüzgârda ölümün estiği gece,
Tipinin yolları kestiği gece,
Bir köle beyini arkadan vurdu.

Kumral bir çocuğun rüyası dindi,
Sıcak yatağında bir kız gerindi,
Bir gelin doymadı ilk gecesine.

Başlıyan bir şarkı yarıda kaldı
Atmaca bir kuşu yuvadan aldı,
Bir hançer saplandı kahpecesine.

Bir mektup postadan çevrildi geri,
Bir delikanlının kara haberi
Kanlı ceketinde sarılı gitti.

Sonsuz bir uykudur gözlerde gece,
«Hayat» dedikleri büyük bilmece,
Böylece başladı, böylece bitti.

Artık Erzincanda kışlar baharsız,
Beşikler yavrusuz, kucaklar yarsız,
Şimdi bütün şehir kan uykusunda.

Sular çağlamayın; ötmeyin kuşlar;
Efem yaralıdır, onu vurmuşlar,
Ne olur uyusun biraz susun da...

gâhi hası âmdir. Rahmetullahi aleyh kim âlemi sabavette hakir Ferište lüğtin tilâ-

vet idüb kitabın iptidası hubz etmek, kubl
öpmeğile ekmek yimeği ve âdem
öpmeği iptida anın kitabından öğrendik.
Anunçün hayır dua ideriz. Ruhu şerifi şâd
ve kabri (n) dadü hayır ile yad idenler
dilşad olalar. Ve Medresei Kânzar ve
Medresei Ali Can ve Medresei Şeyh Halil
meşhur medreseler bunlardır. Ve Yeşil
İmaret camiinde bir imareti it'am vardır.
Âyende ve reyendeye nimeti mebzuldür
ve sekiz imaret dahi kâh işler kâh mes-
dud durur. Evkafları zaiftir amma leylei
ramazanda camilerinin nimeti biümtinani
firavandır. Ve cümle on üç hamamdır.
Cümleden Tahtalkal'a hamamı âbu havası
gayet lâtif hamamı pâk ve musanna'dır ve
Yenice köyü hamamı ve Hasan Çavuş
hamamı ve Lütfi paşa hamamı Eski Bey
hamamı ve Nazır hamamı ve Hekim ha-
mamı ve Suretli hamam ve Kara Kadı ha-
mamı ve Bademiyye hamamı ve Mehmet
ağa hamamı bunlar gayet lâtif ve hoşhava
ve Ruşenbina hamamı hayat efzalardır.
Amma cümleden mecmeül'irfan Piri ha-
mamı ve Yahınyak hamamı bunların âbu ha-
vası lâtif kâni aşıkan hamamlardır kim
birer havzu azimleri vardır. Cümle dilber-
ran bu hamamlarda âşıkânlar ile bilâvasıta
ve bilâfuta birbirlerin deraguş idüb badehu
gusül iderler. Bir ferdi âferide bu gasüle
mâni olmazlar. Zira imamı şafiî kavli
üzere aşren fişrin bir havzu paktır. Nâ-
paki pak ider ve cemii dellâkları pençei
mahitap dilberandır ve cümle yirmi yedi hanı
azimleri vardır. Meşhur Lütfipaşa hanı ve
Rüstempaşa hanı kurşunlu hanlardır ve
Firenk hanı ve Esir hanı ve Destimal hanı
ve Abdüsselâm ve Kutı hanı yani Kütahya
hanı ve Çöplice han ve Pasban hanı ve
Mardinli hanı ve Kara Kadı hanı bunlar
meşhur hanlardır ve niceleri malûmumuz
değildir. Ve Sultan Selim Hanın bir darül-
kurası vardır. Gayet büyük kubbei âlidir

ve etrafında hücreleri dahi serapa kurşun-
lu binayı âlidir. Şahrah üzere garba nazır
bir kapısı vardır. Altı kademe mermer
hacer nerdüban ile suud olunup bir babvar
kırandır. Haftada iki gün cümle hamelei
kur'an ve huffaz talebeler cem olub ilmi
hıfız ve İlmi Kesir ve Seb'a ve Aşere ve
Takrib kur'anları tilâvet olunur. Ve Şeyh
Şatibî ve İmamı Cezrî kitablari tilâvet
olunup Şeyh İmamı Verşi ve İmamı Bezzî
ve Kalunî ve Ebu Ömer ve Susî ve Nafi
kavilleri dahi mahazlerle maharici hurufa
riayet iderek Kur'anı azim ve furkanı ke-
rim kıraat olunur. Ve mukaddema evsafı
tahrir olunan Cumaâbâd kasabası bu da-
rülkuranın evkafıdır kim metin ve kavi
vakfullahdır. Ve bu darıkura kapısı üzre
manzum tarihi budur:

Görüb bu makamı felek zineti
Kemali şeref birle fefkalulâ
Semada melekler didi tarihin
Binai Selim Han sahibi za
Sene 971

Ve cümle altmış adet mektebi sıbyanı
tıfları biirani ebcedhandır. Ve cümle iki
yüz yetmiş çeşmei mâi kevserlerdir kim
menbaı Balpınar ve Sekiz pınarlarından
cereyan idüb gelir. Amma şehir icre revan
olan uyunu cariyeler Terziler köşesinde ve
Gazazhane köşesinde ve Bazazistan rük-
nünde Alaca çeşme ve Uzun çarşı başında
ve Kutucular hanı kapısı önünde Osman
Ağa çeşmesi ve Hüseyin Ağa çeşmesi ve
Paşa hanları çeşmesi ve Atpazarı çeşmesi
bunlar cümle ikişer ve üçer lüleli pazu ka-
lınlığı cereyan ider berrak ve zülâli âbi
nab serdab maülhayatlardır kim nuş iden
atşanlar hayatülhayat nuş etmiş gibi taze
can bulurlar. Bu mezkûr çeşmelerden
maada sahibülhayrat velhasenat Hacı Balı
merhumun yüz yirmi adet uyunu cariyeleri
vardır kim gûya her biri birer mâi şerabı

TİRE BİLGİNLERİ

I

FAİK ŞİŞİKOĞLU

Abdüllatif ibni Melek

Hicrî 8 inci asır sonlarında ve 9 uncu
asır başlarında yetişen bu zatın adı İzzüt-
tin Abdüllâtiftir. Abdüllâtif Tirede doğ-
muş ve Tirede yükselmiştir. Mebarikül'ez-
har namındaki eserlerinde ifadelerine göre
tahsil ve tefeyyüzleri babası Abdülâziz
efendidir. Aydın oğlu Mehmet beyin bu
havalide emareti sırasında İbni Melek na-

tahurlardır ve bu çeşmesarların üzerlerinden
günagün tarihleri var amma tahriri melâl
ve kilâl verir. Ve bu çeşmei baridelerden
maada maha'lâtlar içinde iki bin müteay-
yin uyun abı revanlar var deyu âyân eşrafı
Tire tefahur kesb iderler. Ve cemii han-
larda ve gayri beytanlarda birer mâi cari
ve hauz fevvere ve selsebil vardır kim
eğer âlâ ve eğer edna su ile muğtenim
olmuşlardır. Zira bu şehir Cebeli Kestane
dameninde olmak ile cümle enhar hane-
den haneye cereyanı âsândır. Anınçün bu
şehirde âbi revan çoktur. Ve şehri Bursa-
ya müşabehet vardır. Ve beş yerde kurşun
kubbeli sebilleri vardır. Her birinin vakıf-
ları tarafından denk denk karlar buzlar
gelüb cemii atşana sebil iderler. Bir se-
bilâne Alaca çeşme kurbindedir ve biri
Tahtakal'a meydanında mermer binalı ve
kubbei âlili sebildir ve biri dahi Tahıl pa-
zarında bu dahi mermer bina ve demir
revzenli ve kurşun kubbeli musanna dari
atşandır ve bu Tire şehrinin çarşuy paza-
rının çoğu Bursa esvıkları gibi kârgir ke-
mer ve toloz kubbeler ile mehni Temmuz-
da serdab şitada germ ve nerm esvakı sul-
atanilerdir kim cümlesi iki bin sekiz yüz
dükkândır. Ahi babadan alub tahrir etmi-
şizdir. (devamı gelecek sayıda)

mına bir medrese yaptırmış, onu bu med-
reseye müderris tayin etmiştir. Osmanlı-
ların bu havaliyi istilâ ile Aydın oğulların-
dan tesellümlerinde mumailiyh Abdüllâtif
efendi, evkafı salifenin hali üzere bırakıl-
ması, ahalinin mal ve canlarının masuni-
niyeti gibi bir takım şartlar çerçevesinde
bizzat tesellüm muamelesini ifa eylediği
Tirede ötedenberi söylenmektedir.

Abdüllâtif efendi o zamanın bütün ilim-
lerini elde ederek teferrüt etmiş bilhassa
ilmi hadis, fıkıh ve usulü fıkıh, lügatta
geniş bilgisi olduğunu eserleriyle ispat ey-
lemiştir.

Tirenin çok yıllardan beri bir kültür
merkezi olması ve yüzlerce bilginin yetiş-
mesi İbni Melek'in vücut ve zuhurundan
ileri geldiği izahıtan varestedir. İbni Me-
lek'in kabirleri kendi namlarına izafe edi-
len medrese içinde dört çevresi duvar ile
kapalı 20 metre murabbai bir sahada ol-
duğu yakinen söylenmesine rağmen bu
mahalde iki kabir gösterilmektedir. Bun-
lardan birisinin mezar taşında "Tüveffiye
- merhum - elmağfur seyyidi rabbani
mevlâna Nizamettin nuvvire ruhuhu tarih
senete seb'a ve tis'ine ve seb'amiya (797)
ibaresi yazılı kabirdir ki bu taşın kitabe-
sinde Nizamettin yazılması ya İbni Melek'in
künyesinin Nizamettin olması ihtimaline
yahut başka bir şahsa aidiyetini zan ve
ifade etmektedir.

Diğeri de baş ve ayak uçlarında son
derece büyük ve ulu kara servi ağaçları-
nın olduğu mahaldir. Bunda taşın ve ki-
tabeden eser yoktur. Tire ihtiyarlarının da
gösterdikleri kabir budur. İkinci kabrin

«Yeni» ve Edebiyat

Muammer Dülger

Türk Hürriyet ihtilâlinin de başlangıcı fikir ve duyguya dayanır.

Hürriyet ihtilâli, önceleri düşünce duygu ve ifade halinde manevî hatvelerle ilerledi. Gerçekten, yüz yıl öncenin medeniyet dünyasına doğru yüz çeviren şarkta, o yerlerden esen yellerin ferahlığı duyulmuştu. Artık şarkın yıpranma çağı ile garbın yeni havası yüz yüze geliyordu.

İşte tam o zamanlarda, kök sürmekte olan İnsanlık ve Hürriyet ihtilâli; dimağlarda goncalar ve yeninin dinç elâmanları ile beslenirken Osmanlı sosyetesinin de bu esintilere pancurlarını araladığı görüldü. Artık o da bu duygu ve düşünce atmosferini

olmasını kuvvetlendirecek deliller şunlardır :

1 — Moğol hükümdarı Timürün hicri 805 yılında Tireye gelişinde maiyetinde o asrın en büyük âlimlerinden Cüranlı Seydi Şerifin de gelmesi üzerine İbni Melek ile görüştüğü ve yaşının ilerlemiş olması dolayısıyla teessüf beyan eylediğinin memleketimiz büyüklerince rivayet edilmesi,

2 — 879 da ölen Bergamalı Ebu Abdullah Mehmet Muhittin bin Süleyman bin Mesut Rumî Kâfiyenin Abdüllâtif efendi ile görüşmüş olmaları,

3 — Müellifin kendi el yazısıyla Tire Necip Pş. kütüphanesinde bir menar şerhinin yazı ve telif tarihinin 824 olması İbni Melek'in 825 senelerine kadar yaşamış olmasından dolayı ikinci şıkkı tekit ve takviye ederek Nizamettin yazılı kabrin diğer bir büyük şahsa aidiyetini ifade etmektedir.

(Sonu gelecek sayıdadır)

rinin ılıklığı ile ucun ucun eriyordu.

Her çağ cemiyetin en karakteristik bir ölçüsü olan dil yapısının bu yeni havalar ve esintilerden köklü olmasa bile sarsıldığı tabiidir. Hayat ve cemiyetin bütün kılmışlarını uzaklardan ve göz ucu ile kovalamakta olagelen dil; yeniye büyük bir istek ve enerji ile gidiyor, yenileşiyor ve gün geçimi ona varıyordu.

Hatta gün oldu, ulaştı bile; artık edebiyat düzeni yeninin tam ve olgun bir ifadesi olmağa çırpınıyor, hiç olmazsa bu oluşu özene bezene müjdeliyordu

Buraya kadar sıralanan çizgiler, edebiyatımızın: Tanzimat, Teceddüt, Türkçülük, Feriati, Hece ve sair isim ve mekteplerinin ifadesidir. Ki bu yeni hüviyetler; edebiyat ve san'atımızda birer ihtilâl ve değişim basamakları, «yeni»ye doğru yönelmede birer menzildirler. Bu uğrakların hepsinde de o çağa uyularak düşünce ve duygu san'atla atbaşı hatta içiçe gidiyor ve bir önceki eskiye atılıyordu.

Çağlar köpüklenecek ve bağrında yer edecek kıyıları arayan dalgalar gibi «Yeni», ile dalgalana dalgalana açılıyor, fakat fikir ve san'atın tam bir süzülüşü ufukların ötesinde, yani ifadesiz kalıyordu.

Zaman zaman halk san'atına ve diline doğru akıntılar da oluyordu; ama o ülkelere doğru dilin asıl akımını heceden sonra görebildik. Artık Türk san'atı ve şiiri yolunu bulmakta idi. Hele; öz, renk, ses ve hareketlerini halktan almağa başladık-tan sonra san'at ve şiiri beklenen mes'ut çağa ermiş bulduk.

Onu gitgide benimseyerek benliğimize

ulaşıyoruz. Hatta geçen yakın çağlarda başlayıp yolunu ve hızını alan bu gelişimin gelecek pek yakın çağlarda şahlanıvereceği su götürmez oluyor.

Buna göre beklediğimiz «Yeni», nin de kendisi miydi?

Hayır; biz, bizim olanı aradık ve şimdi onu elde tutarak bizim san'atı, bizim ifademizi buluyoruz. Gökleri bürüyen dağlar gibi göklere bürünüyor, öz şiire ve dilimize geliyoruz

Yalnız, «Yeni», nin de ötelere varmak daha yenilere ermek, kumsal başı boş boylamak dileyen dalgalar ve serpintiler de var... Bunlar nedir?

Bunlar, Okyanusların koku ve renklerinden çalınma damlalar gibi denize döneceklerdir. Zira deniz hiç bir zaman eskimiyecektir.

Şu halde, bugün karşıladığımız «Yeni», ihtilâlin tohum, ağaç, çiçek olarak serpilip yeşerdiği milli varlığımızda bir meyve halini alan «Yeni», olmalıdır. Ve sadece «Yeni» ile ifade edilemeyecek kadar bizimdir.

Bu gelen, öp öz biziz; biz ne isek o da, o, olacaktır. Öz san'at ve dil, öz şiiri doğurarak milli benliğimizde yer ala ala işte yanı başımızdır. İşte tabiat, toprak, insan ve hayat; bütün kokusu, bütün rengi ve

özü, bütün kıvranımları ve değeri, dygu ve ölçüsü, töre ve akışı ile, serpilip boylanmasıyla.. Hulâsa Yücele yücele şiire ve dile geliyor.

Uzun çağları kâh bir süs, kâh bir rüya

« Kamalı » dan

«Kamalı'nın sevgilisi Ayşeyi Çakır isminde birine verecekler. Kamalı kızı kaçırmak üzere evine giriyor. Vakit sabaha karşı... Ayşe uyumaktadır.»

Uyku inci inci kirpiklerinde,
Yüzünü seherden yana vermişsin
Güneş bir kızıl gül bak tan yerinde
Ufku baştan başa kana vermişsin

Bozdağda çağlayan pınar gibiydim.
Madranda yol kesen rüzgâr gibiydim.
Gümede bir ulu çınar gibiydim,
Hasretin kahrını bana vermişsin

Kamalıyım adım duyulmuş yurda.
Aslanın yanında ye var mı kurda?
Aşk nedir bilmezdim, düştüm bu derde
Sevgilim sen aşkı şana vermişsin,

Nahit Nafiz Edgüer

sizleşecektir. Hele millî mevzularda, yani yurt ve Türk üzerine, titrediği zamanlarda Türk destanının da doğmakta olduğu müjdesini veriyor.

Fakat biz, asıl, bütün hüviyetile yepyeni bir ruhun çerçevelediği ahenktar düzgün ve özlü halk şiir ve san'atı ile bağdaşan millî edebiyatı onun gelişini selâmlıyoruz. Ki bu edebiyat, halk duyuş ve ağzından olarak zengin fikirleri ve dünya gözüyle en ileri ve olgun şiir anlayışlarını da kendi bağrında taşımaktadır. Sözümüzü bağlarken bu yolun mutlu yolcularına ve hakikî şiire: Selâm olsun!... Deriz.

Karanfile dair maniler

Tophıyan : Nahit Nafiz Edgüer

Tire bir çiçek diyarıdır. Bilhassa karanfilin en nadide çeşitleri Tiredede yetişir. Bu güzel çiçeğe dair pek çok maniler söylenir.

121

Karanfili al ele
Düşürme beni dile
Sever isen kendin sev
Kaptırma sakın ele.

122

Karanfilin özüne
Uydum elin sözüne
Diz dize otururken
Hasret kaldım yüzüne

123

Karanfil alan bilir
Güzeli saran bilir
Güzeli sarmayanlar
Dünyayı yalan bilir.

124

Karanfil derdim[1] sana
Sevgilim derdim[2] sana
Beni bıraktın artık
Söylenmez derdim sana

125

Karanfilim gök boya
kökünü koydum suya
Tireli bir yar buldum
Sarmadım doya doya

126

Karanfilim alaca
Bir yar sevdim delice
Adını diyem size
Kara gözlü Hadice

(1) Dermekten

(2) Der idim.

Fiat ve Devlet Müdahalesi

“EKREM ÖZELMAS,,ın

Tiredede verdiği konferans

müstakil bir tarzda işleyen bir sistem idi.

2 — BUGÜNKÜ KAPİSALİZM:

Bugünkü kapitalizm ise, yukarıda işaret edilen bütün vasıflarını hemen hemen kaybetmiş bulunuyor. İçinde bulunduğumuz ekonomik bünyeyi açık olarak ortaya koymak için bahsi ikiye ayıracağım.

A — Bugünkü kapitalizmin mahiyeti:

Bugünkü kapitalizmin şu vasıfları bariz bir surette göze çarpmaktadır:

a — Rekabet bizzat kapitalistler tarafından kaldırılmıştır. Proudhon'un dediği gibi bugün rekabet rekabeti öldürmüştür. (La concurrence a tué La concurrence).

Bütün endüstri branşlarında vukua gelen gizli veya açık anlaşmalar, bir piyasanın ve bir istihsalin inhisarını organize etmekte ve ekseriyetle rekabeti öldürmektedir. Rekabet kanunlarda yazılı olmakla beraber realitede hemen hemen mevcut değildir. Müessesatin şefleri, müşterek menfaatlarının mücadeleye nihayet vermekte olduklarını anlamışlardır.

b — Bugünün kapitalizminde kazançlar mahir bir şekilde gizlenmiştir. Bu itibarla bilançoları basit olarak tetkik edenler, kazançların çok azaldığını görürler. Bu basit tetkik bizi şu iki hatalı hükme sürüklemektedir:

1 - Kârlar azalmaktadır.

2 - Devlet, vergileri ağırlaştırmak suretile, hissedarlara bir şey bırakmamaktadır.

Fakat hakikat hiçde bu merkezde de-

(Geçen sayıdan devam)

III—Bugünkü ekonomik hayatın çatık çehresi

Buraya kadar yapılan münakaşa ve idialara dikkat edersek, hepsinin 19 uncu asrın orgumentlerine istinad ettikleri görülür. Halbuki dünkü kapitalizm ile bugünkü kapitalizm arasında derin farklar vardır.

Binaenaleyh evvelâ dünkü kapitalizmin esasını hulâsa edelim ve bugünkü kapitalizmin tahliline girelim;

1—DÜNKÜ KAPİTALİZM:

Kapitalizmin en yüksek devresi şu vasıflarla karakterize olunabilir:

a — Fert kayıtsız ve şartsız bir “şahsî teşebbüs,, kudretine maliktir.

b — Fert [koyduğu sermayenin iyi ve fena neticelerini kayıtsız ve şartsız üzerine almıştır.

c — “Serbest rekabet,, bütün şiddetile caridir. Bu suretle “Serbest rekabet,,:

1 - Müteşebbisler için bir “Müşevvik,,tır.

2 - Müstehlikler için “Bol ve ucuz istihsalin emniyeti idi.

ç — Kapitalizm, devlet karşısında mağrur bir “İstiklâl,,e malikti.

d — Devlet de, kapitalizmin maruz kalacağı tehlikelere karşı “Malî bir yardım veya garanti vermek,, gibi bir düşünce yoktu.

HULÂSA Kapitalizm istihsal vasıtalarının hususî mülkiyeti, rekabet ve şahsî menfaat esasları üzerine müesses ve tamamile

ğildir. Zira müessesenin hesabı iyice tetkik edildiği zaman kârların mühim bir kısmını (idare meclislerinin) yediniz görürüz. O idare meclisleri ki, hakikî teknik idarecilerle hiç bir alâkası olmayıp kapitalist maliyecilerden müteşekkildir. Demek oluyor ki bugünün kapitalizminde kârlar, hissedarlardan ziyade, idarecilere gitmektedir.

1932 senesinde Fransada yapılmış bir anket bize vaziyeti bütün çıplaklığı ile gösteriyor. Bu anketin neticesine göre: 90 şahsiyet 735 idarî makam işgal etmektedir. Bunlardan:

- 277 si Sigorta şirketlerinde
- 180 ni Bankalarda
- 54 ü Tren kompanyalarında
- 224 ü Muhtelif büyük müesseselerde.

90 şahsiyetin 735 makami aynı zamanda işgal etmesi bize gösteriyor ki bu idareciler müessesenin teknik işleriyle uğraşmayan sırf maliyecilerdir.

c — Gerek müstehlikler için ve gerek köylü müstahsil için kapitalizmin bu yeni şekli çok korkunçtur.

Müstehlikler için tehlikelidir. Zira:

- 1 - Kapitalizm, Devletten yabancı rekabeti bertaraf etmesini talep etmektedir. Bu suretle kapitalist "satış inhisarını teminat altına almaktadır.
- 2 - müşkül vaziyetlerde devletin malî yardımını istemektedir. Halbuki devletin gerek birinci şekilde ve gerek ikinci şekildeki yardımları nihayet halkın sırtına yüklenmektedir.

Köylü müstahsil için tehlikelidir. Zira aralarında birleşmiş bulunan kapitalistler rekabet etmeden, istedikleri fiatları köylülere imposer etmektedirler.

Şayanı dikkat bir nokta: Ekonomi di-

rije, Devlet müdahalesi, kapitalizme zıt görünüyordu. Halbuki ona bilâkis yardım etmektedir. Profesör Goetan Piruu'nun dediği gibi "ekonomi dirijenin muayyen yeni tezahürleri, hapitalizme karşı koymak şöyle dursun ona yardım etmekte ve onu kuvvetlendirmektedir." Contingementenin tatbiki büyük kapitalistlerin telebi neticesidir. Devlet de millî mülâhazalarla bunu kabul etmektedir.

Bugünkü kapitalizmin mahiyetini bu suretle ortaya koyduktan sonra Devletin iktisadî hayata müdahalesini görebiliriz.

B — Devletik iktisadî hayata müdahalesinin zarureti:

Yukarıda verdiğimiz izahat bize dünkü kapitalizm (peé-capitalisme)e nazaran bugünkü kapitalizmin esasları çok daha az ahlâkî ve meşru olduğunu gösteriyor.

Faaliyeti âmme menfaati ile birlikte yürümektedir. Zira o, inhisara doğru giderek müetehlikleri istismar etmektedir.

Binaenaleyh, Devlet müdahalesi olmadan kurulan karteller, ententler, fiat sendikaları istihsalî istihlâke uydurmak bakımından doğan ümitleri sukut ettirmiştir.

Bugünkü kapitalizm de, istismar edildikleri için hem müstehlikler ve hem de hissedarlar mekanizmanın aleylerine işlediğinin farkındadırlar. Müstehlikler, kapitalizmin serbest olarak doğurduğu inhisardan, hissedarlar ise "idare meclisi namı altındaki bir takım maliyeci idarecilerden müştekidirler.

HULÂSA Kapitalizmin istihale (évolution) sinda iki bünyevî tâhvvül vardır:

a — Kapitalizmin inkişafı inhisar ekonomisini (l'économie de monopol) doğurmuştur. İnhisar ekonomisi ise tamamiyle halkın düşmanlığı celbetmiştir.

b — Kapitalizm nasıl stametik bir devreden, dinamik bir devreye girmiş ise, bugün de stasyonî bir devree gelmiştir. Zira artık yeni yeni fevkalâde icatlara tasadüf etmekten ziyade keşfedilmiş icatların terakvilerini müşahede ediyoruz.

İki halde de millî menfaati her tülü menfaatin üstünde tutan ve halkın menfaatinin, ferdin menfaatına tercih eden, yeni dinamik millî devletler bütün hızlarla iktisadî kalkınmalarına devam ederken devlet iktisadî hayata müdahale etmek zaruretindedir.

Bu suretle, devlet gerek filî inhisarlara ve gerek bizzat kendisinin yarattığı inhisarlara karşı geniş bir (müdahale siyaseti) takib edecektir.

1932 Milan konferansında C. Bouglé bugünkü cemiyetin vaziyetini şöyle görüyor: Yeni doğmakta olan ekonomik teşekküller henüz kemal bulmamıştır, Bu teşekküller (kooperatifler, devlet teşebbüsleri müstakil mümessiller, karışık ekonomik cemiyetler) halkın inhisar kapitalizmine nazaran çok daha fazla itimadını celbetmektedir.

Filhakika, bugünkü iktisadî rejimin en esaslî vasfını muhtelit (Composite, miyte) olarak tesmiye edilen karakteri teşkil eder. Fakat bu çokbasine bünye nasıldır? Hangi cihetlerden kapitalisttir? Hangi cihetlerden değildir.

Bugün teşekkül etmekte bulunan muhtelit (miyte iktisadî cemiyetler):

a — Teknik ve gaye bakımından kapitalist kalacaktır. Yani müesseselerin içinde muharrik kuvvet "iktisadî prensip," olacaktır.

b — Devlet müdahalesi ile millî ve içtimai olacaktır. Yani devlet onu himaye

etmesine mukabil, ondan millî, umumî ve içtimai menfaatlara uygun hareketler talep edebilecektir.

F. PERROUX 1933 de bir makalesile bize muhtelit iktisadî cemiyetlerin mutlaka anti-capitaliste olmalarını icap etmediğini göstermektedir.

Müessesede:

a — Ferdin mümessilleri, en ucuz maliyet fiyatına ve dolayısıyla en yüksek kazançla dikkat edecektir.

b — Devlet delögueleri, umumî menfaati nazarı itibara alırtarak içtimai ihtiyaçların azamî surette tmin edilmesi için lâzımgelen şekilde işlere istikamet verici (umumî direktifler) verecektir.

HULÂSA Ynkın istikbalin cemiyeti bugünkü halin bir istihalesi olacak gibidir. Fertler grupların içinde, gruplar devletin içinde erimektedir.

Şurasını da unutmamak lâzımdır ki fertçiliğin geri çekilmesiyle kapitalizmin zevalline hükmolunamaz.

Arkadaşlar,

Buraya kadar yaptığımı uzunca bir tâhlil bugünkü ekodumik hayatın mürekep çehresin bize göstermiş bulunuyor.

Devlet müdahale edecektir. Bu ekonomik bünyenin geçirdiği istihalenin tabii ve zarurî bir neticesidir.

Şimdiye kadar işaret ettiğimiz bütün fikir ve teşebbüslerin, halkın iktisadî sarıntılardan mutazarrır olmamasını temin etmek gayesini güttükleri görülmüştür.

Bir ferd, bir aile, bir memleket istihsalâtta bulunabilir. Sahip oldukları topraklar çok zengin olabilir. Miktar itibarile çok fazla mahsul elde edilebilir. Fakat bu mahsullerin değerlenirilmesinde müşkülâtle

karşılaşarak iyi fiat bulamazlarsa bu ferd, bu aile ve bu memleket çok fakir olacaktır.

Zira miktar ile birlikte kıymet yani fiat mevzuubahistir Bir köylünün 10 000 kilo pamuk istihsal ettiğini farzedelim: Bu köylü pamuğunun kıiosunu eğer:

0 kuruşa satarsa	0 kuruş,
1 " " "	10,000 "
5 " " "	50,000 " ve nihayet
25 " " "	250,000 " elde

etmiş bulunacaktır. Tabiidir ki bir şahs ne miktar fazla kıymet eline geçirirse o kadar muhtelif ihtiyaçlarını karşılayabilecektir. Bu itibarla o nisbette müreffeh olacaktır. Bu vaziyet ferdi valnız zengin yapmakla kalmaz. Gelecek seneler için istihsalâtını arttırmak-a en mühim bir âmil de olacaktır.

Demek oluyor ki bugün her devlet için en mühim milli dava fiat politikasını aksaksız bir surette sevk ve idare etmektir

Memleketimizde takip edilen fiat politikasının bu ciddiyetini bize Tiearet vekilimiz Nazmi Topçuoğlu son bir nutkunda şu cümlelerle işaret ediyor: "Her bir mahsulün pazara dökülmeden evvel lâyük oldu-fiatta müstahsilin elinden çıkması için icap eden tedbirlerin alınması iktisadî siyasetimizimizin temelidir.,,

Filhakika sayın Vekilin söylediği fiilen de tahakkuk etmiştir,

Muhtelif teşekküllere "Müdahale kredileri,, açılmıştır.

Meselâ Kiresun fındık, İzmir üzüm ve incir satış kooperatifleri birliklerine Ziraat Bankası vasıtasile 2,5 milyon liralık, Bursa koza satış kooperatifleri birliğine 600,000 liralık, Yerli ürünler Türk anonim şirketine tütün piyasasına müdahale edilmek üzere 5 milyon liralık kredi açılmıştı.

Pamuk, üzüm, zeytinyağı ve sair mahsuller için de bizzat Ziraat Bankasının müdahale mübayaaları 5 milyon 900 bin lirayı geçmiştir. Müdahalenin neticeleri çok parlaktır.

Bu müdahale siyasetinden müstahsil azamî derece de istifade etmiştir. Hususile dünyanın büyük bir harp içinde bulunuşu nazarl itibara alınırca hükûmetin bu hareketinin kıymeti ölçülemeyece kadar büyüktür.

İzmir incir ve üzüm tarım satış kooperatifleri birliğinin yönetim kurulu raporundan memnuniyetle öğreniyoruz ki:

Kooperatif vasıtasile piyasaya müdahale edilmeden evvel 4 - 5 kuruşa satılan incir ve üzüm üç misline, 10 - 12 kuruşa satılan pamuklar, müdahaleden sonrt 23 kuruşa çıkmıştır.

Ancak müdahalenin mümkün olması için aynı zamanda bir teşkilâtn mevcut olması icap eder.

Burada yalnız bu teşkilâttan satış kooperatiflerini ve birliklerini, ziraat bakasını ve diğer teşekkülleri içerisine birer aza olarak alan ve 940 senesinin başlangıcında kurulan (İhracat birliklerinden kıaca bahsedeceğim:

Burada gene hatırlatmak mecburiyetinde kıldığım mühim bir nokta olarak ihracatın yeni bir husuiyeti vardır.

Sonu gelecek sayıda

Bir Yemen hikâyesi

Ziya Hanhan

Bu hikâyenin kahramanı bir bülbül, bir de Ödemişli bir delikanlıdır.

Ben Bülbülü sevmem, Gül'e kafiye olduğu için... Sonra çok geveze ve adi bir kuştur. Eski zaman şairlerinin bayat matahlarını satabilmek için uzun zaman çığırkanlık etmiştir. Dahası var, hiç bir günahı olmayan zavallı gülün ipliğini pazara çıkarmıştır. Mehtaplı, güzel gecelerde güle ait nekadar sırrı varsa hepsini bir bir sayar, döker. Haatta derler ki: Gül, bu bayağılaşkanın gevezeliğinden utanır, kızarmış.

Şu "Yeni,, ler ne kadar iyi ettiler. Vakıa vezni, kafiye, mânayı kurşuna dizdiler. Olsun, hiç olmazsa gülü bülbülün elinden kurtardılar ya .. Artık Gül, Bülbülün kafiyesi değildir ve bülbül artık gül dalına konamıyor.

Aramızda bu kadar soğukluk olduğu halde anlatacağım masalın kahramanlarından biri de bu kuştur. Hikâye anlatması kolay, fakat, mevzuu derleyip toparlamak ve bir çerçeve içine almak çok zor. Hele bu zamanda...

Şimdi edebiyat çarşısında kol gezen yüzlerce (ihtisap ağası) var. Fenersiz yakaladıklarını cezasız bırakıyorlar. Bundan evvelki hikâyemde beni de derdest etmişlerdi. Ellerinden kurtuluncaya kadar neler çektim. Ben böyle masal dışında çene çalarken gene yakayı ele vereceğim

galiba. İyisi mi efendi, efendi hikâyeye başlayalım:

Bir varmış, bir yokmuş... Vaktiyle Ödemişin dağ köylerinde bir delikanlı varmış.. Bu çocuk, gayet güzel kaval çalarmış ve güzel kaval çaldığı için de çoban olmuş. - Belki de çoban olduktan sonra güzel kaval çalmağa başlamıştır orası bize lâzım değil - Çobanın yaşı on sekizmiş; uzun boylu, iri yapılı, geniş omuzlu, kara gözlü bir erkek güzeliymiş. sesi de çok yankı, köyde kendisine (Deli çoban) derlermiş. Onu seven kızlar sürüsündeki koyunlarından daha çokmuş. Deli çoban da bu kızları sever miydi? orasını kimse bilmiyor. Fakat o, ihtiyar anacığından ve sarı Fatmacığından sonra ipek tüylü, ipek huylu koyunlarını ve Bozdağın kekik kokulu yamaçlarını, berak serin pınarlarını severmiş. Geceleri yıldızlara baka baka düşünür, düşüne düşüne kaval çalarmış. Gündüzleri sürüsünü tirşe çayırlarda otlatır; öğle sığağında koyunlarını yatırınca Taşlıpınara, Fatmacığına kaval çalmağa gidermiş.

Günahı söyleyenlerin boynuna. Bir gün çobanı Taşlıpınar yakınlarında, Fatmanın saçlarını örerken görmüşler; belki de iftiradır.

Günlerden bir gün Deli çobanın karşısına, mavi püsküllü bir zaptiye dikilmiş onu alarak şehirde çetrefil isimli bir dayreye götürmüş (*) orada çobanın elini

(*) Ahzı asker kalemi

bir torbaya sokturmuşlar, bükülü bir kâat çekirmişler; sarıklı bir adam bu kâadı okumuş: YEMEN.. Meğer Çobanın çektiği kendi kurasıymış.

Çobanın tam on dokuzunda pusulası Yemene böylece çıkmış. O akşam köyüne dönen Çoban, annesinin ellerinden; Fatmasının gözlerinden öpmüş; koyunlarıyla helallaşmış; çarçapuk dikilen bir torbaya eski püskü çamaşırlarını tıkmış ve iki gün sonra kura arkadaşlarıyla birleşmek üzere Ödemişe inmiş.

İzmir Kordonundan (Hümayun'lu) bir gemiye binmişler; Akdeniz, Kızıldeniz daha bilemem ne deniz diye renk renk denizleri geçmişler ve evden ayrıldıklarının ellinci günü Hudeyde iskelesine ayak basmışlar.

Deli Çoban artık Yemendedir.. Yemen deyip de geçmeyin. Yemen, putasına düşenleri eriten bir cehennem, dişlerinin arasına aldığı öğüten bir değirmendir.

Anadolunun hiç bir köyü yoktur ki Yemen için göz yaşı dökmemiş, kan akıt-mamış olsun.

Çoban Yemeni çok yadırgamış. Bozdağın serin rüzgârları, berrak pınarları rüyalarına girmiş, Ödemiş yaylalarının kadife çayırları gözünde tutmuş; anasını, Fatmasını, koyunlarını özlemiş. Tam iki sene bu kum ve ateş diyarında selâmdan, mektuptan ve her türlü teselliden uzak yaşamış. Köyüne dönebilmek için izin, tebdil hava gibi çarelere baş vurmuş, hatta bir aralık (Fılları) bile göze almış. Fakat köyü bulamam, yollarda kalırım diye vazgeçmiş ve Anadolu çocuklarına mahsus olan o büyük tevekkülle öleceği veya

tezkire ile döneceği günü beklemeğe başlamış.

.....

Sevgili okuyucularım, hikâyemizin ikinci kısmına geçiyoruz.

Gene Ödemişin - ismini unuttuğum - bir dağında bir bülbül yaşıyordu. Bu kuş henüz pek genç ve tecrübesizdi. Öteki anaçlar gibi baharın gelip gelmediğini anlayabilecek bir çağda değildi. Gül ve bahar rüyalarını daha o sene görmeğe başlamıştı; bir gün öğle güneşine karşı kanatlarını tararken içinden sıcak gizli arzular taşıdı. Baharı, gülü, düşünürdü gıcıklanır gibi oldu. Bir gül dalına konmak ve ötmek arzusuyla yandı. Kendi kendine düşündü: (Dünyanın her tarafında kış yoktur ya; mutlaka dört mevsimi bahar olan yerler de vardır. Gencim; kanatlarım kuvvetli; İstedğim kadar uçabilirim.) Ve konduğu çam dalına: (Allaha ısmarladık; ben bahara gidiyorum) dedi. ve uçtu.

Söylemeğe değmez değil mi? Hepiniz bilirsiniz, Bülbül, Çoban gibi İzmir Kordonundan vapura binmedi. Minicik kanatlarını çırpa çırpa ılık havalı iklimlere doğru yol aldı.

Dağlar geçti, dereler aştı; nihat baharı andıran ılık bir muhite geldi O zamana kadar hiç görmediği upuzun kalın yapraklı bir ağaca kondu. Meğer akılsız kuşun geldiği yer Yemen ve konduğu dal da hurma ağacıymış.

Bülbül hurma dalında dinlene dursun, Biz gene Deli çobana gelelim:

Çoban, memleketine, köyüne ait bütün hatıralarını kaybetmiş gibiydi. Yemende kendisine Ödemiş yadettirecek ne bir yeşillik, ne çiçek, ne akar su, ne de bir

ses vardı. O, iki senedir tahammül ettiği müthiş yazların üçüncüsüne nasıl göğüs gerebileceğini düşünüyordu.

Bu uzak gurbet ellerinde ölüp kalmaktan, kumlara gömülmekten duyacağı iç azabını bütün ağırlığıyla hissediyordu. Bir denbire kulağına tatlı, berrak bir bülbül sesi geldi. Evvelâ inanmadı. Tabii, nereden aklına gelebilir ki kurası çıkmadan, zaptiye marifetiyle sevk edilmeden, kendi kanatlarıyla Yemene bir gönüllü gelsin..

Dinledi, hayır.. Rüya değil en yakın bir hurmanın dalından geliyor bu ses.. İki yıldır hasretini çektiği bir memleket sesi.

Bülbül Hâlâ ötüyor, en güzel şrakılardan birini söylüyordu. Çobanın gözlerinde iki senelik bir hasret canlandı. Köyü, yaylası, kaval çaldığı tirşe çayırlar, türkü söylediği yamaçlar birer birer hayalinden geçti. Ve kuşun öttüğü hurma ağacına doğru yürüdü. Şimdi çobanla bülbül, bu iki aşına konuşmağa başladılar.

Çoban dedi ki:

" Ne işin vardı, bülbül?.. Sen, Yemen'de çayır bitmediğini, gül açmadığını bilmiyor muydun? Sana söylemediler mi ki, yemende deve dikenlerinden başka konacak bir şey bulamazsın diye.. Sen ne tnhaf kuşsun, serin pınar başları, kekik kokulu dağlar, çam ormanları bırakılır da

Yemen ellerine bana mı geldin?

Ötme garip bülbül bağırimi deldin.

Sen de benceleyin yardan mayrıldın

Yardan ayrı'alı gönül şen değil

.....

buraya gelinir mi?

Sen bana bakma, ben buraya gönlümle gelmedim. Benim kuram buraya çıktı da ondan. Bülbül, sesinde Taşlı pınarı duyuyorum. Gelirken ordan su içtin mi? bilmezsin bülbül, ben en iyi türkülerimi o pınarın başında söyledim ..

Bülbül, Bozdağın yamaçlarında çobanlar gene kaval çalıyor mu? Ah! Sen benim koyunları yatırırken çaldığım havayı bir dinleseydin.

Bülbül! yoksa, sen benim annemin kalbi misin?. Eğer öyle ise sana bu kanatları kim verdi..

Ödemişin rüzgârı bile buraya kadar gelemezken sen nasıl oldu da gelebildin?.. Bunda muhakkak bir iş var bülbül! söyle bana, seni Fatma mı gönderdi?

İnanmam Bülbül! eğer, ondan gelseydin kanadının altında onun sarı saçlarından iki tel olsun getirirdin.

Bülbül, sana bir türkü söylemek isterdim. Fakat dudaklarım susuzluktan meşin gibi oldu, Göğsüm istediğim nefesi veremiyor, Kavalımı da kırdılar ..

Fakat olsun.. mademki hemşeriyiz, beni dinlersin deği mi?. Evet, mademki hemşeriyiz..

Çoban ciğerlerinin bütün takatini topladı ve türküsüne başladı:

Yemenden ne çoban dönebildi, ne de bülbul.. Minicik kuş şimdi; kumlarda savrulan bir avuç toz dur. Deli çobanın altında yattığı tümsek, zamanla kayboldu. Üzerinde keçiler otuyor.

Fakat, bu türküyü Ödemiş kim getirdi?.. Çobanın tezkireci arkadaşları mı? zannetmem. Onlar geldikleri vakit iskorpitten dişleri dökülmüştü. Değil türkü

söylemek konuşamıyorlardı bile.

Kimbilir, belki bir bildik rüzgâr getirmişti; bu türküyü...öyle olmasaydı çobanlar nereden öğrenebilirlerdi

Şimdi Bozdağ çobanları, yıldızlı gecelerde Yemen ellerini söylerler ve deli çobanı düşünürler.

Ziya Hanhan

15 - 11 - 941 Cumartesi günü akşamı Tire Halkevi kış çalışmalarına başlamış ve bu münasebetle zengin bir edebiyat gecesi programı hazırlamıştır.

Programına göre, Tire kaymakamı Bay Rüştü Ülken tarafından bir açış hitabesi ile toplantı açılmış ve müteakiben şiirler okunmuş, müsahabeler yapılmış; bunları çay, müzik ve dans takip etmiş ve toplantı tam bir neşe içinde geç vakte kadar sürmüştür.

Halkevinin bu yıl ilk defa olarak tertip ettiği bu edebiyat gecesi nezih neşeli ve istifadeli geçmiştir.

Bilhassa değerli kaymakamımızın irticalen söylediği açış hitabesi çok iyi bir tesir yapmış ve heyecanla alkışlanmıştır. Hitabe cidden çok güzeldi ve toplantının maksad ve ruhunu, Halkevlerimizin gayelerini esaslı bir şekilde ifade ediyordu. Valimiz de bu gece için Tireye davet edilmişti. Fakat meşguliyeti maalesef buna mani olmuştur.

Sahibi : N. Edgüer
Yazı işlerini idare eden : M. Dülger
İdare yeri : TİRE HALKEVİ
Basıldığı yer : İzmir - Cumhuriyet Matbaası

Fabrikatör

Mehmet

Ruşen

Akgün

Milli sanayiimizin büyük bir atölyesi olan
Deri ve Kösele Fabrikası'nda

Bu büyük çatı Tiremiz için bir iftihadır.
Her nevi saraciye ve deri işlerinin üstünlüğü ile tanınır

Abalı sabunları

TIRENİN
EN NEFİS SABUNUDUR

Ali Ve İbrahim

URGANCIOĞLU

Pamuk ve zeytinyağı fabrikaları

Tire ekonomisinin bize seviç veren sağlam bir çatısıdır
Orada en yeni en temiz ve en nefis işçiliği bulursunuz

Halkevleri Dergisi

<u>Halkevinin adı</u>	<u>Derginin adı</u>	<u>Kaç günde bir çıktığı</u>
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Taşpınar	"
Amasya	Yeşilirmak	"
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Bafra	Altınyaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	"
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Burdur	Aylık
Artvin	Çoruh	İki ayda bir
Denizli	İnanç	Aylık
Diyarbakır	Karacadağ	"
Elâzığ	Altan	"
Eminönü	Yeni Türk	"
Eminözü	Halk bilgisi haberleri	İki ayda bir
Kayseri	Erciyaş	Aylık
Eskişehir	Halkevi	"
Giresun	Aksu	"
Isparta	Ün	"
İzmir	Fikirler	Onbeş günde bir
Kars	Doğuş	Aylık
Konya	Konya	"
Manisa	Gediz	"
Mersin	İçel	"
Merzifon	Taşın	"
Milâs	Yeni Milâs	"
Muğla	Muğla	"
Niğde	Akpınar	"
Niksar	Ütker	"
Ordu	Küçük Menderes	İki ayda bir
Trabzon	Inan	Aylık
Samsun	19 Mayıs	"
Sinop	Dıranaz	"
Sivas	Orta Yayla	"
Yozgat	Bozok	Onbeş günde bir
Zonguldak	Kara Elmas	Üç ayda bir

10
PARA POSTALARI

10 Kuruş